

Trampoty s ruštinou

Již v polovině deváté třídy naší jedenáctileté střední školy v Kamenici nad Lipou si dobře situovaný otec jedné spolužačky doma nedal pozor a došlo k úniku stranických informací. Brzy nato, během jedné hádky mezi děvčaty, naše rudá spolužačka v hysterickém záchvatu sdělila celé třídě výsledek jednání zástupců lidové moci: „Co si o sobě myslíte, vy, vy... Ani jeden, co jste tady, na žádnou vysokou školu nepůjdete. To by tak hrálo!“ Co s touto informací dělali ostatní, to byla jejich věc, ale já a ještě dalších pár kluků, kteří neměli dostatečně proletářský původ, jsme to vzali na vědomí s celkovým ulehčením.

Maminka moc toužila po tom, abych měl maturitu, a to jsem jí také slíbil. Úplně blběj jsem nebyl, a tak jsem to od té doby tloukl mezi dvojkami a čtyřkami. Za ty čtyřky jsem občas doma dostal přes hubu, ale zase to bylo lepší, než vysedávat nad učením. Dbal jsem však na to, abych na hodinách moc nechyběl. To mi úplně stačilo.

Zatímco většina spolužáků prožívala svatý týden před maturitou ve strachu, mě se to moc netýkalo. Byl jsem si jist, že mi znalosti na čtyřky stačí. Problém jsem měl akorát s ruským jazykem a potom ještě se sháněním svazácké košile, protože to byl první předpoklad k tomu, aby vás k té maturitě vůbec pustili. Výsledek maturitních předmětů dopadl podle mého očekávání. Tedy tři na dostatečnou. Jen ta ruština mě vyděsila.

Přesto, že jsem si vytáhl jednoduchou otázku *Fiskultura i sport v sovětskom sajuze*, jsem vůbec neřal. Jako by na mě padlo mračno. Z posledních sil jsem začal vykřikovat věty jako: „Da zdravstvujet sovětskij sajuz, tovaryšči Stalin i Lenin i vsje rebjata!“ Do toho jsem přidal: „Bjelejet párus odinókyj, pingvíny i gagary!“ a hodně dalších blbostí až hovadin. Všechno jsem vysypal z rukávu v zoufalé předtuše, že zástupci dělnické třídy, kteří tvořili maturitní komisi, budou z mého projevu zcela vedle. Koutkem oka jsem zahlédl zoufalý obličej soudruha ruštináře a loučil jsem se s úspěšně vykonanou maturitní zkouškou.

Potom nastalo hodnocení. Chudák soudruh ruštinář, který zadrhoval normálně, cosi blekotal - dal mi prý za tři z písemné práce a že s ohledem na ni mi navrhuje hodnocení dostatečně. S tím ale nesouhlasil předseda maturitní komise. Řekl: „Soudruzí, já s tou čtyřkou nesouhlasím. Všichni v komisi jsme se shodli na tom, že to byl jediný žák, kterému bylo dostatečně rozumět. Já si myslím, že se jazyk našeho sovětského bratra při trošce píle může naučit každý.“ Po další výměně názorů se maturitní komise shodla na hodnocení dobrý.

Když jsem své zážitky vyprávěl svému hodně staršímu kolegovi, který shodou okolností býval členem maturitních komisí, řekl mi, že to nic není. Kdysi v humpolecké zemědělské technické škole bylo otevřeno několik ročníků interního studia pro zasloužilé a perspektivní soudruhy. Toto studium trvalo rok. Maturitu tehdy skládal předseda jednoho JZD na Pelhřimovsku, a ten byl z otázek úplně mimo. Aby předseda komise zachránil svého kamaráda, položil mu vyloženě soudružskou otázku: „Kdy umřel Lenin?“ Zkoušený dlouho váhal, a potom řekl: „Člověče, ani nevím, že by stonal!“

Ono toho ale bylo víc, s čím se komise musela zabývat. Součástí maturity byla i písemná práce. Pro našeho soudruha znělo téma: „Nové odrůdy brambor v socialistickém zemědělství.“ Podotýkám, že šlo o člověka z praxe, který o bramborách věděl určitě víc, než celá komise dohromady. Jenže asi toužil po slávě, a tak poprosil agronoma ze sousedního družstva, aby mu práci napsal. Ten tedy vymyslel odrůdu Volupsije. A celou práci včetně přípravy půdy, hnojení, ošetřování a sklizně vytvořil jako práci diplomovou, a to tak dokonale, že to sežrala i slavná maturitní komise. Od té doby už prý maturitní komise ze zástupců pracujícího lidu nebyly nikdy stavěny.

Asi za dvacet let jsem se po třetím pokusu dostal na vysokou školu zemědělskou, tedy jako dálkař. Co čert nechtěl, první dva semestry se zkoušelo také z ruského jazyka. Tenkrát už mi záleželo na tom, abych školu dokončil, a tak mi nezbylo než se učit. Šlo to hrozně těžko, ale moc mi pomáhala manželka. Přesto, že už jsem dávno zapomněl azbuku, dokázal jsem se

naučit z paměti celé statě a to tak, že mi je Jarka předříkávala a já to opakoval. Prvního půl roku mi to stačilo. Ve cvičení jsem se hlásil, gavaryl pa rusky a soudružka asistentka mě chválila. Občas opravila výslovnost, ale jinak mě měla za velmi pilného studenta. Ona soudružka asistentka byla Ruska. Jinak krásná ženská, ale kdo kazil její rodný jazyk, toho neměla ráda.

A takoví tam byli dva. Jeden, který pro svůj věk s ruštinou přišel do styku jen za války, a druhý na tom byl stejně jako já – jenže byl odhalen ihned. Přihlásil se sám a říkal, že opravdu nic neumí. Ono nás ale bylo jen patnáct, a kdyby jednoho vyhodili, museli by rozpustit třídu. Soudružka asistentka se snažila ho povzbudit tím, že přece jen něco musí znát a chtěla, aby přečetl heslo na nástěnce. Bylo tam azbukou napsáno: „Světů mír!“ Nešťastný kamarád dlouho slabikoval a nakonec, jakoby četl obyčejnou latinku, řekl: „Mupy mup!“

Ten druhý si, blbec, udělal domácí písemnou práci sám. A bylo vymalováno. Když Axiňa při hlasitém čtení jeho písemné práce střídavě měnila barvy, začal se omlouvat: „Víte, soudružko profesorko, já opravdu dřů. Ani nevíte, co mi to dá za práci se na Váš předmět připravit. Všechno bych uměl, ale to víte, s tou ABZUKOU se budu ještě delší dobu vyrovnávat.“

Mě zatím neodhalila. Domácí práce za mě dělala moje ženuška Jarka. Až jednou ve třídě vznikl nějaký rozpor a Axiňa, která nic netušila a měla mě za nejlepšího ruštináře, mi nařídila, abych to napsal na tabuli. To neměla činit.

Psal jsem. Chudák soudružka asistentka si rvala své krásné dlouhé blondáté vlasy a se slzami v očích vykřikovala: „Něznajet bukvy!“ Je samozřejmé, že zkoušku jsem nedostal ani na druhý pokus. Když jsem šel na děkanský termín, v duchu jsem se se školou loučil. Postavila mě k tabuli a nařídila: „Napisajte bukvu ž.“ Když se mi to povedlo, měl jsem napsat písmeno b, potom č a šč. „Móžno skazat', čto éto id'ót!“ jásala soudružka asistentka a dala mi za tři. Za odvalu.

Poprvé v práci

Tak jsem měl po maturitě, po zkoušce z dospělosti. Co teď? Mně osobně to bylo úplně jedno. Když už mě nevzali ani do vojenské školy, nebyl jsem k ničemu. Spolužák, kterému jsme mezitím začali říkat špekáček, se uchytil v masně. Říkal, že jako dřimezek. Syn veterinárního lékaře a syn zemědělce se na tu vojenskou školu dostali. Syn pekaře na drážní školu. Ale jejich tátové neměli dělníky. Můj měl čtyři.

Když jsem jednou po neúspěšném shánění odpovídajícího pracovního zařazení přijel vlakem domů, slyšel jsem ze zahrady před nádražní restaurací bujarý zpěv. „To jsou chlapi ze skály,“ vysvětlovala jedna z přítomných dam. A mě to ohromilo. Opravdoví chlapi. Tak jsem se tam přimotal, ale už s nikým nebyla moc řeč.

Druhý den jsem slídl kolem lomu v Balkově pekle. Najednou zazněl hlas trubky a ze skály vycházeli chlapi s praporky, aby zastavili případné projíždějící vozidlo nebo pěší. Asi po pěti minutách padla série ran. Ale jako z kanónu! Zahlédl jsem ještě několik kamenů vznášejících se nad lomem, potom uslyšel trubku, a pak chlapy, jak se scházejí k boudě, která k lomu patřila a byla mimo nebezpečí. Tam museli čekat nejméně čtvrt hodiny, až z lomu odejdou jedovaté zplodiny výbuchů. Té chvíle jsem využil a šel nabídnout své síly. Koukali na mě divně, až nevěřičně. Ale nakonec ten, co vypadal jako mistr, řekl: „No tak v sedm ráno přijď.“

Tak jsem tam přišel. Bez nějakého velkého vysvětlování mi řekli, co budu dělat, a tak jsem to dělat začal. Šlo o to, že se kamen, co byl rozstřílen, musel posbírat a naházet do ocelového vozíku, který byl na kolejkách. Když byl vozík plný, zatlačil se ke svážnici a zapřáhl se lanem na naviják u drtičky. Tím byl vytažen, poté vysypán a kámen byl rozdrčen. Někdy ale naviják nefungoval, a tak jsme ten vozík museli vytlačit v teplých. Tuhle práci dělaly tři party po třech chlapech. Jedna parta dokázala za den naložit, vyexpedovat a vyklopit až patnáct vozíků. Ale to byla výjimka a dělala se jen, když hořel plán. Počet vozíků byl pečlivě hlídán a normovač prý pravidelně opit.

Do práce jsem šel s vervou a s plným nasazením. Prostě jsem se těm chlapům chtěl předvést. Ale ouha. Některé kameny měly i přes padesát kilo, a ty se do vozíku musely dávat ve dvou nebo i ve třech. To už ale chtělo souhru a důvěru jeden v druhého. To nestálé ohýbání! Za dvě hodiny jsem litoval, že jsem tam kdy vlezl, ale nepovolil jsem. Přece si neudělám ostudu! Na to možná čekali. Když jsem se k nim hlásil, jeden z nich mi řekl: „A co tady budeš dělat, inteligente?“ Ale naštěstí doba svačiny byla vymyšlená tak přesně, že až do ní jsem vydržel, a potom jsem nabral dalších sil. Tempo se vydržet muselo, protože to by si ti dva, co jsem s nimi byl v partě, nevydělali. A už jenom kvůli těm ranám při odstřelu a výhledu, že jednou to budu dělat také sám, stálo za to vytrvat.

Asi po týdnu jsem už jakžtakž stačil. Když jsme posbírali rozstřílené kameny, musely se ty velké, co tam zbyly, rozmlátit palicí, a ty, na které palice nezabírala, se musely rozstřelit. To se dělalo na takzvanou přílož. Lopatami se namíchalo bláto. Byla to práce hodně namáhavá a mě u ní moc bolely ruce. To se udělala hromada země, v ní důlek, do něj se nalila voda, a pak se to přehazovalo tak dlouho, až z toho byla ta správná malta. Je-li už správná, to vždy určil ten který střelmistr.

Na nerozmlácené šutry se podle velikosti dala jedna nebo více šišek dynamonu a do něho rozbuška se zápalnou šňůrou. Šňůry se dávaly podle délky, aby byl čas utéct. Potom se šlo troubit. Zapálit šňůry byla věc střelmistra. Ty rány jsem si potom užíval a není divu, že jsem se kolem střelmistrů motal, kdykoli jsem mohl, a hltal jejich umění. Byli to opravdoví machři. Například pan Brýna lovil ryby v přílehlém rybníčku tak, že půl šišky dynamonu držel se zapáleným doutnákem až do doby, kdy věděl, že poté, co ji odhodí, bouchne těsně nad hladinou. Tak tohle bych chtěl také umět!

Asi po dvou týdnech, když už jsem si myslel, že jsem zapadl do kolektivu, mě parťák vyzval, abych palicí rozmlátit takzvanou hlavu. To byl velký kus kamene rostlý na všechny strany. Asi půl hodiny jsem machroval, ale pak už jsem začal být zoufalý. Rozmachoval jsem se, jako kdybych měl prorazit zeměkouli, ale když palice dopadla, z hlavy odletělo několik zrníček. Oba páni z party sbírali kameny kolem vozíku za mě, protože plán se musel plnit, a po oku pozorovali, jak si počínám. Až do svačiny jsem s tím šutrem nehnul. Jen byl čím dál víc kulatější.

Vynechal jsem svačinu a mlátil a mlátil. Zbytečně. Až když jsem úplně padal na hubu, přišel pan Brýna a povídá: „Koukej, kluku, ten kámen je rostlý tak, tak a tak, ty tu ránu musíš dát sem. Aby se ti to povedlo, tak si ten kámen podložíš jiným. A potom už jenom ťukneš.“ Ťuknul jsem a kámen byl vejpůl. Potom jsem podle jeho rady kámen několikrát podložil a několikrát ťukl a bylo to. Názorná výuka. Nikdy na ni nezapomenu a nikdy jsem nezapomněl rozbíjet kameny.

Někdy, asi podle objednávky, nám do lomu vozila jedna bába guláš. Jinak se stravovalo asi v kilometr vzdálené nádražní restauraci. Ten guláš býval špičkový, a tak se na něj čekalo a už dopředu se o ničem jiném nemluvalo. Paní, co ho přinesla, nám ho také nalávala do ešusů a v době, kdy jsme svou potravu na lavici nebo na kamenech konzumovali, seděla rozkročmo proti nám a neměla kalhotky. Tato pozice jednoho spolupracovníka tak upoutala, že zapomněl na guláš a s otevřenou hubou čuměl. Když nereagoval ani na oslovení,

pan Brýna mu guláš vzal a rozdělil jeho nepoužitý díl ostatním. My jsme to s radostí kvitovali, protože ten guláš byl opravdu dobrý.

Poté, co se bába zvedla, aby uklidila, nešťastník začal guláš hledat. Přitom se ho pan Brýna ptal: „Tak co je lepší – kunda, nebo guláš?“ A on nato (připomínám, že mluvil, jako když má v nose knedlík): „Aťsi jsem nežral, ale viděl jsem. Měla undu jako aksamitovou!“

Jak ubýval čas v kamenolomu, ztrácel jsem jakýkoli zájem o svůj další vývoj. Mě osobně tato práce bavila, mezi chlapy jsem se cítil dobře, plat jsem měl třikrát vyšší než táta, tak co mi chybělo. Až z čista jasna jednoho dne přišla zpráva, že bych mohl být po patřičných přijímacích zkouškách přijat na nástavbovou školu v Prostějově. Šlo o to, že tam byl otevřen ročník pro maturanty a měla se tam studovat speciální zootechnika, tedy drůbežnictví. S tím tehdy začali Američané dělat zázraky, a tak to asi náš politický olymp chtěl zkusit také po našem.

Škola nekončí

Abych pravdu řekl, moc se mi tam nechtělo. Ale když maminka, která to všechno zpunktovala, naléhala, řekl jsem si: „No co. Zkouška je od toho, aby se to zkusilo,“ a tak jsem se nechal přemluvit. K přijímací zkoušce mě maminka doprovázela. Asi se chtěla ujistit, že nebudu švindlovat. Udělal jsem ji bez přípravy a také bez připomínek. Za měsíc jsem měl nastoupit. Zaplatil jsem chlapům v lomu odchodné, poděkoval jim za azyl a vydal se jako český Honza na zkušenou do světa.

Ale ouha. On život studenta má své radosti, ale i strasti. Mezi ty strasti patřila částečná ztráta svobody díky ubytování na internátu a hlavně málo prostředků na ukojení návyků z pracovního prostředí. Na internátu začal dělat vychovatele syn našeho hlavního drůbežáře, který se nedávno vrátil z vojny. Na vrátnici se objevila kniha vycházek a v ní kolonky jméno, čas odchodu, místo, kam odcházím, doby, kdy asi přijdu, čas příchodu.

Měl jsem po maturitě, tak na co po mně chtějí takové voloviny! Služba mě nutila k vyplnění knihy, a tak jsem do kolonky, kam jdu, napsal *na pivo* a do kolonky předpokládaného příchodu jsem napsal *po pivě* čekaje na opravu gramatické chyby.

Samozřejmě, že jsem přišel až po pivě. Ale kdyby jen to. Také po večerce. A ráno jsem v knize vycházek u svého jména měl poznámku SND. To jako sobota neděle doma. Nato se dala odepsat jen jedna jediná poznámka: PSP. Co si myslíte, že to bylo?

A začala válka. Ona ale brzy skončila, protože na pivo jsem prostě za čas už neměl. Zkusil jsem vykládat vagony, dávat kondice hloupým dětem, chodil jsem s harmonikou po výplatě po hospodách, ale přepychu pracujícího jsem už nikdy v životě nedosáhl.

Na druhou stranu to asi byla moje nejlepší léta. Výuka se střídala s praxí a předměty, které jsme se učili, mi něco říkaly. Vždyť jsem byl poloviční sedlák a mezi zvířaty jsem vyrostl. Výukou i praxí jsem procházel bez problémů, jen mi bylo občas divné, že se kolem mě motá divný chlap a že za mnou posílá mně neznámé kluky, aby navázali nějaký vztah. Těm jsem sem tam něco nakecal, abych se jich zbavil. Nezbavil.

Za měsíc se mě na to samé ptal třídní učitel, soudruh ing. Vondra, a za sedm let jsem si to přečetl i ve svém kádrovém posudku. V naší třídě asi ani jeden neměl dělnický původ. Ovšem proti rodičům mých spolužáků byli ti mí spíš proletáři. Tedy ne, že bych tím trpěl, ale jistý odstup mezi námi vždycky byl a já ho respektoval. Ostatně o té lidské rovnosti bych chtěl také někdy diskutovat. Podle mě jsou si všichni rovni, ale někteří jsou si rovnější. Někteří svým chováním a vystupováním, jiní tím, že si rovnější rovnost vymáhají.

Milan & Martin

Nejblíže mi byl můj spolužák Milan. Jeho tatínek byl z venkova, a tak měl Milan k pracovním návykům v zemědělství blízko. Ostatním to tak nešlo. Nebyli z oboru. Dle toho, jak nás předem otypli, nám učitelé a vedení školního statku zadávali v rámci praxe práci. Já jsem to uměl s koňmi a u Milana se to také dalo předpokládat. Tak jsme dostali koně Martina, se kterým jsme po Prostějově rozvázeli krmení pro kuřata, slepice, krůty a jinou havěť. Na tu nebylo na školním statku moc místa, a tak byla umístěna po půdách dřívějších konfiskátů upravených na odchovny. My jsme měli rozpis a podle toho jsme krmení rozvázeli.

Martin byl nám přidělený šemík, valach. Bylo mu osmnáct let a od svého bývalého vozky měl nacvičené povely. Sice nevěděl, co je to pr, ale zaručeně zastavil na povel Hóospoda a podobně. Dlužno uvést, že v Prostějově bylo jaksí víc děvčat než jinde, a když šly z práce, raději jsme nejezdili, nebo jsme jeli jinudy. Klesl by o nás totiž zájem. Tato strategie nám celkem dobře vycházela, až jednou...

To bylo těsně po druhé hodině. Z továren se vyvalily davy děvčat a my jsme zrovna museli jet přes náměstí. Tam, kde náměstí končí a ústí do uličky kolem hotelu U Tří králů, zvedl Martin ocas a že začne dělat lívance. Ale uklízejte koňský hovna, zrovna když kolem vás chodí lepší děvy! A tak se Milan rozhodl, že mu to překazí. Otočil bič a ten silnější konec mu píchl do toho otevřeného zadku.

Pak to začalo. Martin zaržál, postavil se na zadní, cukl a vyrazil. Na té cestě, co jsme zrovna byli, bylo tenkrát dláždění, samá kočičí hlava. Vozík s námi létal nahoru a dolů, až upadla zadní část, a my jsme seděli pouze na kozlíku nad předními koly. Párkrát to drnclo a spadl Milan. Potom to zase párkrát drnclo, pravé kolo narazilo o hydrant, a nakonec koně běželi jen s ojí, zatímco já se zbytkem potahu jsem ryl v záhonech růží. Těch diváček! Hubu odřenou, kalhoty na půl žerdě, bez bot a s utrženým rukávem jsem se snažil alespoň uvolnit vozovku. Ale to už za mě řešili přívolaní příslušníci Sboru národní bezpečnosti. Já měl za úkol chytit a pacifikovat Martina. Ten stál před nádražím i s ojí a klidně se pásl.

Jindy jsem zase s Martinem rozvázal směsi do všech odchoven kuřat, a protože Milan stonal, jel jsem sám. Jenže jsem nestíhal, protože většinu pytlů s krmením jsem musel vynést na půdy konfiskátů a to už na jednoho bylo dost. Tak jsem se zdržel asi o dvě hodiny. Protože mě čekaly jiné, příjemnější úkoly, krátil jsem si cestu zpět na školní statek přes pole. Nikdy mě nenapadlo, že by to mohlo být nebezpečné.

V Prostějově je úplná rovina, ale když začne foukat vítr, tak to teda fičí. Z ničeho nic mi začal vítr foukat za krk, a tak jsem se nadzvedl, abych si upravil kabát. Jenže v ten moment vítr vyhodil pytel, který jsem měl na kozlíku pod zadkem, a jak ten pytel letěl, přelétl Martinovi přes hlavu. Martin se polekal, zvedl se na zadní a vyrazil. Normálně se splašil! Já blbec jsem měl oprat' omotanou kolem ruky - a když letíte z kozlíku, tak se s tím nedá nic moc dělat. Dopadl jsem vedle pravého kola a sloužil Martinovi jako brzda. Ale slabá. Letěl a letěl, a já vedle toho kola ryl a ryl. Naštěstí to viděl jeden ze statkových dělníků a Martina zastavil. Mně samozřejmě vynadal.

Praxe

Naše škola fungovala tak, že se velká vážnost kladla na praxi. Takže jsme si ji užívali, jak to jen šlo a jak bylo potřeba, protože celý školní statek by asi bez práce studentů nemohl fungovat. Tím pádem ale nešlo myslet na voloviny. Na ty prostě nebyl čas a nakonec ani nálada nebo chuť.

Nebyla-li zrovna práce na statku, získávali jsme zkušenosti na jiných pracovištích. Já s Milanem jsem se takto dostal do nejmenované plemenářské stanice. Tam měli plemenné býky, od kterých se odebíralo semeno nutné pro provádění inseminace. Na to existuje několik způsobů. Ten, který byl používán tam, spočíval v nabuzování situace, která v býkovi vyvolala pohlavní chuť a nutila ho k páření. Jako fantom byla používána říjná kráva, tedy pokud byla. K té se býk přivedl a v době, kdy se vzepnul, ho jeden z pomocníků oklamal nasazením umělé vaginy. A byly prémie.

Jenomže jeden z býků z linie Šohaj byl vrah. Pro odběr semene byl používán pouze proto, že byl prokazatelný zlepšovatel. Snesl se jen s tím, s kým chtěl, a skákal také, jen když chtěl. A když nechtěl, tak nebyly prémie.

Asi po týdnu jsem si všiml, že když po dvoře přešla sekretářka, býk se vzepjal. Abych si tuto skutečnost ověřil, navedl jsem Milana, aby v době, kdy jsem Šohaje vodil kolem fantomu, zavolal Aničku telefonem a poprosil ji, aby mu něco přes dvůr přinesla do kanceláře. A ono to fungovalo! Byl vymyšlen plán: já s Milanem jsme připravili Šohaje a mezitím další z aktérů telefonem zavolal Anču. No a bylo to. Ale jen do té doby, než to někdo vykecal a chudák Anča dala výpověď.

U studentů byla velice vítaná praxe v drůbežářských závodech ve Velkých Pavlovicích. To jsem pochopil hned, jak jsem tam byl delegován. Avšak chodilo se tam spíše za odměnu.

Obec byla v té době zajímavá tím, že tam neměli pitnou vodu. Rozváželi ji v lejtách ve stanovenou hodinu a lidi si pro ni chodili. Jinak tam pili asi jenom víno. Já jsem bydlel v sokolovně a u sokolníka jsem měl každý den snídani (tu jsem si musel vydělat štípáním a řezáním dříví). No a u té snídaně seděli i dvě malé děti a ty měli k snídani svařák. Já taky, ale u mě to vyvolávalo touhu po další konzumaci tohoto moku, zatímco pro ně to byla běžná záležitost.

Druhou zajímavostí byla skutečnost, že tam bylo hodně ženských a málo chlapů. Takže nás před odjezdem o tom spárovávání informovali. A protože tam asi opravdu té vody bylo tenkrát málo, nosily si ženské na svačinu demižonky s vínem. Lačným studentům pak stačilo ženské obejít, sem tam polichotit a slópat a slópat. Odpolední hodiny směn jsme trávili ve skladě většinou v horizontální poloze na balících výrobků odesílaných do Francie a Španělska. Tehdá jsme u nás doma ani nevěděli, jaké dobroty a speciality vyrábíme. Nyní je to obráceně – a je to škoda i hanba.
